

Zpráva o činnosti Archivu Kanceláře prezidenta republiky za rok 2008

Archiv kanceláře prezidenta republiky (AKPR) je organizačně začleněn do odboru archivní a spisové služby Kanceláře prezidenta republiky (KPR) a spravuje více jak 1300 běžných metrů archivních fondů a sbírek.

I. Personální situace

V AKPR působil PhDr. Pavel Zeman, PhD. (odborný archivář - vedoucí), Mgr. Eva Javorská (odborná archivářka), Mgr. Hana Jurková (odborná archivářka), Mgr. Jakub Doležal (odborný archivář, září 2008 - absolutorium magisterského programu dvou-oboru Archivnictví a pomocné vědy historické – Historie na Filozofické fakultě UK Praha). Fotografické a restaurátorské práce zajišťovali pro AKPR Stanislav Loudát, restaurátorka-konzervátorka BcA Jana Očková a akademický sochař a restaurátor Josef Buňka. Na zpracování archivních materiálů AKPR se dále podílely jako externí spolupracovnice PhDr. Jitka Lněničková, Alena Fialová a Mgr. Ilona Burešová.

II. Služby badatelům

Badatelnu AKPR navštívilo v průběhu kalendářního roku 2008 celkem 75 badatelů, z toho 10 ze zahraničí (Francie, Polsko, Slovensko, Spojené státy americké, Spolková republika Německo, Srbsko, Velká Británie), kteří v AKPR studovali celkem 121 dní. Společně s badatelskou agendou vyřizovali zaměstnanci AKPR průběžně dotazy a další pracovní úkoly spojené s chodem KPR (agenda vztahující se k činnosti a historii KPR, agenda udělování státních vyznamenání, agenda udělování milostí prezidentem republiky, agenda občansko-správní týkající se dotazů různých institucí a občanů adresovaných KPR, agenda spojená s volbou prezidenta republiky 2008 apod.), Správy pražského hradu (agenda stavební správy Pražského hradu 1970-1991), Lesní správy Lány (agenda činnosti a historie LSL) a Vojenské kanceláře prezidenta republiky (agenda činnosti a historie Vojenské kanceláře prezidenta republiky, Hradní stráž a ostraha Pražského hradu). Dále zodpovídali dotazy řady domácích a zahraničních státních orgánů a institucí (Úřad vlády České republiky, Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, Národní archiv, Akademie věd České republiky, Ústav pro studium totalitních režimů, Velvyslanectví České republiky v Lublani, Velvyslanectví České republiky v Aténách, Velvyslanectví Estonské republiky) a médií (Česká televize, TV Nova, Lidové noviny, Mladá fronta DNES, Český rozhlas, Reflex).

AKPR celkem zodpověděl 167 dotazů písemně, elektronickou poštou a ústně, z toho 26 ze zahraničí (Francie, Polsko, Rakousko, Slovensko, Spojené státy americké, Spolková republika Německo, Srbsko, Velká Británie), a nespočet dotazů telefonicky. V rámci badatelské agendy bylo zaměstnanci AKPR vyhotoveno 750 studijních xerokopií a badatelskou veřejností bylo pořízeno 7157 digitálních fotografických snímků z archivních dokumentů spravovaných AKPR. V květnu 2008 proběhla v AKPR exkurze pracovníků Archivu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a studentů Katedry pomocných věd historických a archivního studia Filozofické fakulty UK Praha a v říjnu 2008 exkurze pracovníků archivu a organizačního výboru Senátu Parlamentu České republiky.

III. Pracovní program

Společně s pracemi spojenými s každodenním chodem Archivu KPR a využíváním jeho fondů a sbírek pokračovali zaměstnanci AKPR v odborném archivním pořádku písemné agendy KPR. V rámci odborného archivního pořádku spisů tajného protokolu KPR z 50. let 20. století bylo uspořádáno 8bm spisového materiálu z let 1954-1955. Dále bylo uspořádáno 10bm spisové agendy KPR z let 1963-1967, 5bm spisové agendy KPR z let 1968-1969 a 20bm archiválií spisové agendy protokolu 400 KPR z let 1970-1991 (stavební, hospodářská a památková činnost na Pražském hradě). Současně byly archivně zpracovány texty projevů prezidenta Václava Havla z období 1990-1998 v rozsahu 0,66bm a zpřístupněny archivní pomůckou *Václav Havel-Projevy. Texty uložené v Archivu KPR. Soupis dokumentů*. V rámci pravidelných revizí depozitářů AKPR byl rozříděn i nezpracovaný písemný materiál KPR z let 1957-1985. K dočasnému uložení byla do depozitářů AKPR přijata část písemné agendy *Nadačního fondu manželů Livie a Václava Klausových*.

Do elektronické podoby byly převedeny přehledy držitelů státních vyznamenání z let 1948-1992 (Medaile J. A. Komenského, Medaile J. E. Purkyně, Medaile za zásluhy, Národní umělci, Řád Klementa Gottwalda – za budování socialistické vlasti, Řád přátelství, Řád republiky, Medaile Za statečnost) určené ke zveřejnění na nových internetových stránkách AKPR, které byly zprovozněny na konci roku 2008 na internetových stránkách KPR. Pro zveřejnění na nových internetových stránkách AKPR byl dokončen i přepis matrik Československého Řádu Bílého lva I.-V. stupně z let 1948-1992, doplněna a opravena databáze nositelů Československého Řádu Bílého lva I.-IV. stupně z let 1922-1947, opraven a doplněn elektronický přepis archivní pomůcky ke spisové agendě protokolu T (*T-tajné 1921-1944(1953)*) a pokračovala kontrola a doplňování elektronického přepisu archivní pomůcky ke spisové agendě KPR *D-důležité (1919-1962)*. V roce 2008 bylo dále započato

s vytvářením jmenné elektronické databáze státních úředníků jmenovaných v letech 1918/1919-1944 prezidentem republiky. Z písemné agendy KPR *P-jmenování, milosti, penze, dary z milosti (1919 - 1944)*, bylo doposud do této databáze zaneseno 4500 záznamů z období 1918-1920.

IV. Ochrana fondů a sbírek

AKPR pokračoval v pořizování bezpečnostních kopií archiválií dle zákona č. 499/2004 Sb. (o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů). V průběhu roku 2008 bylo vyhotoveno 3076 mikrofilmových snímků archiválií I. kategorie spisové agendy KPR *T-tajné1921-1944(1953)* – karton. č. 10-14, sign. T 11/21 – T 13/21. Dále bylo důkladně restaurováno 5 svazků historických spisovenských pomůcek KPR (jmenné indexy KPR 1951: sv. 1. A-BAŽ, sv. 2. BLAB-B, sv. 3. BI-BU, sv. 4. CA-ČU, sv. 5. DA-DUF). Kompletně byla restaurována i sbírka nejvyššího československého státního vyznamenání Československý Řád Bílého lva I.-IV. stupně z let 1922-1960.

V. Přírůstky archivních fondů a sbírek

AKPR převzal do svých sbírek filmové záznamy ze zahraničních cest prezidenta republiky Václava Klause z období 2006-2007 (*Nigérie, JAR - 7.-13. 12. 2006; Japonsko – 12.-17. 2. 2007*) a filmový dokument mapující činnost prezidenta republiky Václava Klause jako vrchního velitele ozbrojených sil (*Činnost prezidenta republiky jako vrchního velitele ozbrojených sil*, režie a scénář Pavla Petrásková-Slancová, TV MY s.r.o., 2008). Sekretariát prezidenta republiky předal AKPR k archivování soubor blahopřání a novoročenek zaslanych prezidentu republiky Václavu Klausovi v letech 2006-2007. V rámci akviziční činnosti AKPR byla získána část dobové dokumentace darů na zlatý poklad Československé republiky z let 1919-1922 (*Dary na zlatý poklad II. Seznam dárců číslo diplomu 5263 – 9311, období 22. 4. 1919 – 7. 12. 1922*).

VI. Příruční knihovna

V rámci pravidelné akviziční činnosti bylo pro příruční knihovnu AKPR získáno 124 domácích a zahraničních knižních titulů tematicky zaměřených na působení československých a českých prezidentů a moderní československé a české dějiny od roku 1918. Nově byla pro příruční knihovnu AKPR uspořádána sbírka odborných historických, politologických a archivních časopisů z let 1954-2008 (Archivní časopis, Československý a Český časopis

historický, Dějiny a současnost, Sborník archivních prací, Zahraniční politika – data a dokumenty).

VII. Využívání archivních fondů a sbírek

- poskytnutí vybraných obrazových dokumentů pro slavnostní shromáždění k 90. výročí založení KPR, Španělský sál Pražského hradu, 18. 12. 2008
- poskytnutí vybraných archivních dokumentů a sbírkových předmětů vztahujících se k historii KPR, Pražského hradu a čs. prezidentů v letech 1918-1948 pro výstavní projekt 28. říjen v paměti Hradu. Proměny československé státnosti 1918-1918, Císařská konírna Pražského hradu, 24. 10. 2008 – 8. 2. 2009
- poskytnutí obrazových materiálů k historii Hradní stráže pro výstavní projekt *Stálá expozice Hradní stráže*, Prašná věž na Pražském hradě, otevřeno prosinec 2008
- poskytnutí vybraných archivních materiálů k historii sudetoněmeckých antifašistů pro publikaci Zdeňka Kokošková-Jaroslav Pažout (ed.), *Odsunutí hrdinové=Abgeschobene Helden:Faksimile-Dokumentenedition: faksimilová edice dokumentů*, Praha 2008
- publikování vybraných archivních materiálů k historii Kladska v letech 1918-1920 ve studii Ladislav Hladký: *Příspěvek Náchodska k úsilí o připojení tzv. Českého koutku v Kladsku k Československu po první světové válce*, in: *Český koutek v Kladsku*. Kladský sborník - 5. supplementum. Hradec králové 2008, s. 249-278.
- publikování kopie prohlášení české šlechty ze září 1939 ve studii Zdeněk Hazdra, *Ve znamení tří deklarácí. Česká šlechta v době ohrožení československého státu*, Dějiny a současnost XXXI, č. 1, 2009, s. 26-29
- poskytnutí dobových rozhlasových záznamů z roku 1992 o předání ruských archivních dokumentů o okupaci Československa v roce 1968 pro CD *Srpen 1968*, autor, střih a režie Marek Janáč, Radioservis a. s. – vydavatelství Českého rozhlasu, Praha 2008
- poskytnutí vybraných archivních dokumentů k volbám čs. prezidentů pro zvláštní výtisk časopisu Reflex *Všichni naši prezidenti*, Reflex speciál, jaro 2008
- poskytnutí vybraných archivních materiálů vztahujících se k činnosti kancléře prezidenta Edvarda Beneše Jaromíra Smutného pro pořad TV NOVA *Na vlastní oči* o návštěvě J. Goebbelse v Praze 6. 11. 1940, TV NOVA 13. 2. 2008
- publikování kopie protokolu Výnosu o zřízení Protektorátu Čechy a Morava z 16. 3. 1939 v publikaci Jan B. Uhlíř, *Protektorát Čechy a Morava v obrazech*, Praha 2008

- poskytnutí vybraných archivních materiálů k historii československo branné politiky a postavení prezidenta republiky jako vrchního velitele armády pro publikaci Pavel Šrámek, *Ve stínu Mnichova. Z historie československé armády 1932-1939*, Praha 2008

VIII. Výstavy

AKPR uspořádal ve spolupráci se Správou Pražského hradu a Masarykovým ústavem AV ČR výstavní expozici *28. říjen v paměti Hradu. Proměny československé státnosti 1918-1948*, Císařská konírna Pražského hradu, 24. 10. 2008 - 8. 2. 2009.

IX. Účast na odborných školeních

Jakub Doležal - *VII. metodické setkání uživatelů spisové služby GINIS®*, Krajský úřad Jihlava, 16. 10. 2008

- *Metodické školení pracovníků badatelen*, Odbor archivní správy spisové služby MV ČR, Národní archiv, 24. 10. 2008

X. Účast na odborných konferencích a seminářích

Jakub Doležal, Eva Javorská, Pavel Zeman – „*Než zadáte: www.mua.cas.cz – významné projekty a informační zdroje zpřístupňované veřejnosti*“, Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, Prezidium AV ČR, 27. 11. 2008

Pavel Zeman - *Fotografie a film v programu nacistické eutanázie*, předneseno na konferenci *Věda a technika v českých zemích v období 2. světové války*, Národní technické muzeum, Oddělení dějin vědy a techniky NTM, Archiv NTM a Společnost pro dějiny věd a techniky, 14. – 15. 10. 2008

XI. Účast na grantových projektech

Eva Javorská – *Hradní fotoarchiv 1918-1933*, Grantová agentura České republiky, nositel projektu Archiv Národního muzea, spoluřešitel

Pavel Zeman - *Zmizelé elity: Vědci a intelektuálové z českých zemí jako oběti nacistického režimu (1939-1945)*, Česká rada pro oběti nacismu, nositel projektu Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, spoluřešitel

- *Die nationalsozialistische Euthanasie und ihre Oper auf dem Gebiet der heutigen Tschechischen Republik 1939-1945*, projekt EU č. REM 2007-103,

nositel projektu Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Oberösterreichisches Landesarchiv-Dokumentationsstelle Hartheim, Stiftung Sächsische Gedenkstätte Pirna-Sonnenstein, spoluřešitel

XII. Činnost v grantových komisích

Pavel Zeman – Grantová agentura Univerzity Karlovy Praha, oponování grantového projektu David Kraft, *Exil z Rakouska ve 30.a 40. letech 20.století, specifická situace Československa*

XIII. Výstavní projekty – autorský podíl

Pavel Zeman – kurátor výstavního projektu *28. říjen v paměti Hradu. Proměny československé státnosti 1918-1948*, Císařská konírna Pražského hradu, 24. 10. 2008 – 8. 2. 2009

Eva Javorská – spoluautorství výstavního projektu *28. říjen v paměti Hradu. Proměny československé státnosti 1918-1948*, Císařská konírna Pražského hradu, 24. 10. 2008 – 8. 2. 2009

XIV. Spolupráce s médii

Pavel Zeman - vystoupení v pořadu České televize *Události, komentáře* k výstavě *28. říjen v paměti Hradu. Proměny československé státnosti 1918-1948*, 24. 10. 2008

- vystoupení v pořadu České televize *Dobré ráno* k výstavě *28. říjen v paměti Hradu. Proměny československé státnosti 1918-1948*, 29. 10. 2008
- komentář k výstavě *28. říjen v paměti Hradu. Proměny československé státnosti 1918-1948*, Český rozhlas 3-Vltava, 24. 10. 2008
- vyhledávání podkladů pro článek Marek Kerles, *Hitlerův stůl zmizel v Praze*, Lidové noviny 26. 9. 2008

XV. Spolupráce s dalšími institucemi

Pavel Zeman - odborná konzultace archivního zpracování písemných a fotografických materiálů Fotoateliéru Seidl (Českokrumlovský rozvojový fond), Český Krumlov

XVI. Bibliografie pracovníků

Pavel Zeman – *Pražský hrad jako sídlo prezidenta republiky a Kanceláře prezidenta republiky 1918-1948*, In: Kolektiv autorů, *Křehké vítězství. 28. říjen v paměti Hradu. Proměny československé státnosti 1918-1948*, Praha 2008, s. 107-116

Pavel Zeman – *Úředníci Kanceláře prezidenta republiky. Architekti Pražského hradu*, In: Kolektiv autorů, *Křehké vítězství. 28. říjen v paměti Hradu. Proměny československé státnosti 1918-1948*, Praha 2008, s. 148-153

Pavel Zeman – *Od šíření víry k politické propagaci. Propaganda: definice pojmu a jeho sémantické proměny s přihlédnutím k německému prostředí 19. a počátku 20. století a s exkurzem o filmové propagandě v letech první světové války*, Sborník Národního muzea v Praze, řada C - Literární historie 53, č. 1-4, s. 19 - 25

Vyhotovil:

PhDr. Pavel Zeman, PhD.

29. 1. 2009